Про стан забруднення атмосферного повітря у м. Києві і Київській області у вересні 2026 року за даними спостережень Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського

У вересні систематичні спостереження за вмістом шкідливих речовин в атмосферному повітрі міста проводились Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського на 15-ти стаціонарних постах (ПСЗ)*. На ПСЗ № 20, спостереження проводились не в повному обсязі через відключення їх від електроенергії. У зв'язку з обстрілом у Києві на ПСЗ №2 припинилися проведення вимірювань всіх домішок, окрім оксиду вуглецю.

Місто Київ. Для визначення рівня забруднення повітря у вересні було відібрано і проаналізовано 6208 проб, у яких визначалось 19 забруднювальних домішок. Основні – завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю і діоксид азоту. З специфічних домішок визначались сірководень, фенол, фтористий водень, хлористий водень, аміак, формальдегід, 8 важких металів. Їх склад визначався в залежності від викидів шкідливих речовин в атмосферу від підприємств, які розташовані в зоні поста спостережень.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря проводилась шляхом порівняння з відповідними гранично допустимими концентраціями (ГДК) речовин у повітрі населених міст. ГДК розподіляються на середньодобові (ГДКс.д.) і з ними порівнюються середні концентрації, та максимально разові (ГДКм.р.), з ними порівнюються разові максимальні концентрації шкідливих речовин.

Для оцінки якості повітря використовується індекс забруднення атмосфери (ІЗА), який розраховується як сума поділених на ГДК середніх концентрацій забруднювальних речовин. За допомогою нескладних розрахунків величина ІЗА приводиться до величини концентрацій діоксиду сірки у долях ГДК. Згідно існуючих методів оцінки рівень забруднення вважається низьким, якщо ІЗА нижче 5,0; підвищеним – при ІЗА від 5,0 до 7,0; високим – при ІЗА від 7,0 до 14,0; дуже високим – при ІЗА рівним 14,0 та більше.

У вересні за ІЗА рівень забруднення повітря загалом по місту характеризувався, як високий. По території міста рівень забруднення відрізнявся: на одному посту він характеризувався, як низький, на двох – як підвищений, на десяти – як високий. На двох постах ІЗА не розраховувався тому, що визначалась лише одна домішка.

Загалом по місту у вересні відмічались підвищені середньомісячні концентрації чотирьох забруднювальних речовин (другого та третього класу небезпеки): діоксиду азоту – на рівні 3,3 ГДКс.д., формальдегіду – 2,9 ГДКс.д, діоксиду сірки – 1,4 ГДКс.д., оксиду азоту – 1,1 ГДКс.д. (таблиці 1, 2).

Середньомісячні концентрації завислих речовин на постах спостережень були у межах 0,4 – 0,7 ГДКс.д. Максимальні концентрації на усіх постах були у межах 0,2 – 0,6 ГДКм.р.

Вміст діоксиду сірки у повітрі за середньомісячними концентраціями перевищував рівень санітарно-гігієнічних нормативів на всіх постах, крім ПСЗ №5 (проспект Науки, поблизу метеомайданчику обсерваторії). Середньомісячні концентрації діоксиду сірки були у межах 1,3 – 1,7 ГДКс.д.. Максимальні концентрації на постах міста були у межах 0,1 – 0,3 ГДКм.р.

---

* - відбір і аналіз проб атмосферного повітря на вміст забруднювальних речовин проводиться згідно РД 52.04-186-89.

Середньомісячні концентрації оксиду вуглецю на всіх постах і по місту були у межах 0,1 – 0,4 ГДКс.д. Максимальні концентрації на вулиці Каунаській (ПСЗ №9) становили 1,1 ГДКм.р., на Галицькій площі – на рівні ГДК, на інших постах – у межах 0,2 – 0,9 ГДКм.р. Всього у вересні з оксиду вуглецю зафіксовано 1 випадок перевищення ГДКм.р., що становило 0,1% (у минулому місяці 2,4%) від загальної кількості спостережень по місту.

Вміст діоксиду азоту за середньомісячними концентраціями перевищував рівень ГДКс.д. на всіх постах, крім ПСЗ №5. Найбільші з них відмічені на Бессарабській площі (ПСЗ №7) – 4,7 ГДКс.д., Галицькій площі – 4,1 ГДКс.д., проспекті Берестейському (ПСЗ №11) та вулиці Гетьмана Павла Полуботка (ПСЗ №3) – 4,0 ГДКс.д., вулицях Інженера Бородіна (ПСЗ №4) та Семена Скляренка (ПСЗ №21) – 3,9 ГДКс.д., вулиці Каунаській – 3,8 ГДКс.д., бульварі Лесі Українки (ПСЗ №8) – 3,6 ГДКс.д. На інших постах середній вміст діоксиду азоту був у межах 2,8 – 3,4 ГДКс.д.

Максимальні концентрації діоксиду азоту на всіх постах були у межах 0,6 – 1,9 ГДКм.р. Всього у вересні з діоксиду азоту зафіксовано 124 випадки перевищення ГДКм.р., що становило 12,9% (у минулому місяці 6,5%) від загальної кількості спостережень по місту.

Вміст оксиду азоту визначався на Бессарабській площі (ПСЗ №7). Середньомісячна концентрація цієї домішки становила 1,1 ГДКс.д. Максимальна концентрація була на рівні 0,3 ГДКм.р.

Найбільший середньомісячний вміст формальдегіду зафіксовано на проспектах Берестейському та Оболонському (ПСЗ №17) – 3,6 ГДКс.д., вулиці Семена Скляренка – 3,4 ГДкс.д., площі Галицькій та бульварі Лесі Українки – 3,2 ГДКс.д., вулиці Каунаській – 3,0 ГДКс.д.. На інших постах середньомісячні концентрації формальдегіду були у межах 2,5 – 2,6 ГДКс.д. Максимальні концентрації на всіх постах були у межах 0,6 – 1,6 ГДКм.р. Всього у вересні з формальдегіду зафіксовано 2 випадки перевищення ГДКм.р., що становило 0,2% (у минулому місяці 0,1%) від загальної кількості спостережень по місту.

Вміст фенолу визначався на п’яти постах. Середньомісячні концентрації цієї домішки були у межах 0,7 – 0,8 ГДКс.д.. Максимальні концентрації фенолу були у межах 0,4 – 0,5 ГДКм.р.

Середньомісячні концентрації сірководню на трьох постах, де вимірювалась ця домішка, становили 0,001 мг/м^3, максимальні – 0,002 мг/м^3 (0,2 – 0,3 ГДКм.р.).

Вміст аміаку, хлористого водню та фтористого водню у повітрі за середньомісячними концентраціями не перевищував рівень відповідних санітарно – гігієнічних нормативів. Максимальні концентрації хлористого водню були у межах 0,7 – 0,8 ГДКм.р. Максимальні концентрації аміаку та фтористого водню були на рівні 0,1 ГДКм.р.

За інтегральним показником – ІЗА більш забрудненим повітрям у вересні відзначався район Берестейського проспекту. Високий рівень забруднення повітря відмічався також в районі вулиці Семена Скляренка, Бессарабської та Галицької площ, Оболонського проспекту, вулиці Каунаської, бульвару Лесі Українки, вулиць Гетьмана Павла Полуботка, Академіка Стражеска (ПСЗ №1) та Гідропарку (ПСЗ №15).

Такий високий рівень забруднення обумовлено було високими концентраціями діоксиду азоту, формальдегіду та діоксиду сірки.

В районі вулиці Інженера Бородіна та проспекту Науки (поряд з метеомайданчиком обсерваторії) фіксувався підвищений рівень забруднення, в районі вулиці Горіхуватський Шлях (ПСЗ №13) – низький.

Загалом у вересні рівень забруднення атмосферного повітря підвищився за рахунок підвищення вмісту діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду азоту та формальдегіду. Поряд з цим дещо зменшився вміст оксиду вуглецю та фенолу.

У порівнянні з вереснем 2025 року загальний рівень забруднення повітря підвищився за рахунок збільшення середньомісячних концентрацій діоксиду сірки, діоксиду азоту та формальдегіду. Поряд з цим дещо зменшився вміст оксиду вуглецю та фенолу.

Київська область.

Спостереження за станом забруднення атмосферного повітря у вересні проводились на двох постах у місті Біла Церква та на одному посту в містах Бровари, Обухів і Українка. Визначався вміст чотирьох основних домішок (завислі речовини, діоксид сірки, оксид вуглецю, діоксид азоту) та вміст важких металів. У місті Біла Церква у вересні було відібрано і проаналізовано 416 проб, в Обухові та Українці – 260 проб, у Броварах – 140 проб повітря.

Загальний рівень забруднення повітря у вересні за ІЗА в містах Біла Церква та Бровари оцінювався, як підвищений, в Обухові та Українці – як низький.

Середньомісячні концентрації діоксиду азоту перевищували рівень ГДКс.д. у Білій Церкві – у 4,2 рази, в Броварах – у 3,4 рази, в Обухові – у 2,9 рази, в Українці – у 2,4 рази. Середньомісячні концентрації діоксиду сірки у всіх містах Київської області становили 0,8 – 1,5 ГДКс.д. Середньомісячні концентрації завислих речовин становили 0,4 ГДКс.д.

Максимальні концентрації діоксиду азоту у повітрі Білій Церкві досягали 2,4 ГДКм.р., у Броварах – 1,4 ГДКм.р., в Обухові – 1,3 ГДКм.р. в Українці – 0,8 ГДКм.р.

Максимальні концентрації інших забруднювальних домішок були у межах 0,1 – 0,3 відповідних ГДКм.р.

У м. Біла Церква порівняно з минулим місяцем підвищився вміст діоксиду сірки та діоксиду азоту. Порівняно з вереснем минулого року підвищився вміст діоксиду сірки та діоксиду азоту.

У м. Бровари порівняно з серпнем дещо підвищився вміст завислих речовин, діоксиду сірки та діоксиду азоту. Порівняно з вереснем минулого року підвищився вміст діоксиду сірки та діоксиду азоту.

В атмосферному повітрі м. Обухів порівняно з минулим місяцем підвищився вміст діоксиду сірки та діоксиду азоту. Порівняно з вереснем 2025 р. підвищився вміст діоксиду сірки та діоксиду азоту.

У м. Українка у порівняні з минулим місяцем у повітрі дещо підвищився вміст діоксиду азоту. Порівняно з вереснем 2025 р. дещо підвищився вміст завислих речовин, діоксиду сірки та діоксиду азоту.